

مدرسه گیتار کلاسیک

درآمدی بر تکنیک نوازندگے

آبل کارلیوارو

ترجمہ
محمد امین میرہاشمے

سرشناسه : کارلوارو، ابل، ۱۹۱۶-۲۰۰۱ م.
 Carlevaro, Abel
 عنوان و نام پدیدآور : مدرسه گیتار کلاسیک: درآمدی بر تکنیک نوازندگی / ابل کارلوارو؛ ترجمه محمدمین میرهاشمی.
 مشخصات نشر : تهران: نشر سرود، ۱۳۹۶.
 مشخصات ظاهری : ۱۲۰ص: مصور، نمودار. ۲۹×۲۲س.م.
 شابم : 979-0-802625-34-1
 شابم دوره : 979-0-802625-36-5
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 یادداشت : عنوان اصلی: Escuela de la guitarra
 یادداشت : کتاب حاضر از متن انگلیسی تحت عنوان "School of guitar: exposition of instrumental theory" به فارسی ترجمه شده است.
 موضوع : گیتار -- آموزش
 موضوع : Guitar -- Instruction and study
 شناسه افزوده : میرهاشمی، محمدمین، ۱۳۶۸ - ، مترجم
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۶ م۴/ک۲ MT58-
 رده بندی دیویی : ۷۸۷/۸۷۱۹۳
 شماره کتابشناسی ملی : ۵۰۴۶۶۴۴

انتشارات سرود
 تهران - میدان هفتم تیر - ابتدای بهار شیراز - شماره ۱۴
 تلفن: ۸۸۸۳۶۱۰۴ و ۸۸۳۱۸۵۹۱-۲ - دورنگار: ۸۸۳۰۸۹۲۴

مدرسه گیتار کلاسیک ابل کارلوارو
 (درآمدی بر تکنیک نوازندگی)
 ترجمه محمدمین میرهاشمی
 طرح جلد فرنوش فصیحی
 حروف نگاری و صفحه آرایی مهرداد گرگین زاده
 نوبت چاپ دوم - ۱۴۰۱
 تیراژ ۱۰۰ نسخه

شابم: ۹۷۹-۰-۸۰۲۶۲۵-۳۴-۱-۱ ISMN: 979-0-802625-34-1
 شابم دوره: ۹۷۹-۰-۸۰۲۶۲۵-۳۶-۵-۵ ISMN (SET): 979-0-802625-36-5

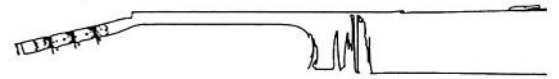
حق چاپ و نشر برای انتشارات سرود محفوظ است.

قیمت:

فهرست

۲۴	۴- تثبیت مفاصل	۶	یادداشت مترجم
	۵- راه حل های منطقی، دستورالعمل های دشوار و مفهوم تمدد	۷	پیشگفتار
۲۵	اعصاب	۸	فصل ۱/ چگونگی به دست گرفتن گیتار
۲۸	۶- موارد کاربرد تکنیک تثبیت	۸	۱- وضعیت بدن
۳۰	فصل ۴/ دست راست - بخش اول - انگشت p	۸	چگونگی نشستن
۳۰	۱- درک و تولید اصوات	۹	۲- چگونگی به دست گرفتن گیتار
۳۱	۲- نحوه ی حرکت انگشت p	۹	الف - جایگذاری ساز و ایجاد تعادل
۳۳	۳- ضربات انگشت p	۱۱	ب - تثبیت ساز
۳۴	۴- ضربات ناخنی انگشت p و اندازه ی ناخن ها	۱۱	ج - نقاط تماس با ساز
۳۷	۵- فواید و کاربرد تکنیک «تثبیت مفاصل»	۱۳	۳- حرکات بدن (بدون برهم زدن تعادل ساز)
۳۸	۶- ضربه: شروع و مهار	۱۴	فصل ۲/ بازوی دست راست
۳۹	۷- ضربه ی دوقلوی (دوبل) انگشت p	۱۴	۱- کارکرد
۴۰	۸- پیتریکاتوها و صداگیری (سوردین)	۱۴	۲- نقطه ی تماس
۴۴	فصل ۵/ دست راست - بخش دوم - انگشتان a و m و i	۱۶	۳- جابه جایی صحیح دست
۴۴	۱- دینامیک ها ، طنین و گیتار	۱۷	الف - جابه جایی دست نوع اول
۴۷	۲- ضربه به سیم	۱۷	ب - جابه جایی دست نوع دوم
۴۹	۳- انواع ضربات انگشتان a و m و i	۱۸	ج - جابه جایی دست نوع سوم
	فصل ۶/ دست راست - بخش سوم - حرکت مشترک انگشتان	۱۸	۴- حالت و طرز قرارگیری دست راست
۵۴	وتفکیک اصوات	۲۲	فصل ۳/ گیتاریست و پیشرفت
	۱- چگونگی تفکیک صداها یا قسمت های مختلف یک	۲۲	۱- تکنیک در خدمت هنر
۵۴	قطعه	۲۳	۲- چگونگی بهره مندی آسان از مجموعه ای هوشمند
۵۵	۲- اجرای مکرر آکوردهای مشابه	۲۴	۳- خستگی ماهیچه ها

۸۰	الف - صداگیری مستقیم	۵۶	الف - اتحاد از طریق ارتباط
۸۱	ب - صداگیری غیرمستقیم	۵۶	ب - اتحاد از طریق انقباض ماهیچه‌ها
۸۱	• دست راست	۵۶	۳- تفکیک صدای نت های یک آکورد
۸۱	• دست چپ	۵۸	فصل ۷ / دست چپ - بخش اول
۸۲	ج - صداگیری پیشگیرانه	۵۸	۱- وضعیت دست روی دسته‌ی گیتار
۸۲	• در هنگام تغییر پوزیسیون	۵۸	الف - فرم‌های ساده
۸۳	• در لگاتوهای کششی	۶۱	ب - فرم‌های تلفیقی
۸۳	۲- ویراتو	۶۲	۲- انگشت شست
۸۴	الف - ویراتوی طولی	۶۳	• آزادی کامل انگشت شست از دسته‌ی ساز
۸۵	ب - ویراتوی عرضی	۶۴	• انگشت شست و تماس آن با دسته‌ی ساز
فصل ۱۱ / تکنیک‌های دست راست (شرحی بر کتاب تمرین شماره‌ی ۲)	۶۵	۳- حرکات عرضی دست	۳- هدایت انگشتان - فعالیت و سکون
۸۸	فصل ۱۲ / تکنیک‌های دست چپ - بخش اول (شرحی بر کتاب تمرین شماره‌ی ۳)	۶۶	فصل ۸ / دست چپ - بخش دوم - انتقال طولی دست
۹۲	انتقال‌ها	۶۸	۱- پوزیسیون
۹۲	فصل ۱۳ / تکنیک‌های دست چپ - بخش دوم (شرحی بر کتاب تمرین شماره‌ی ۴)	۶۸	۲- انتقال‌ها
۹۶	۱- لگاتوی کوبشی (اتصال بالارونده) ساده	۷۰	الف - انتقال به وسیله‌ی جایگزینی
۹۶	۲- لگاتوی کششی (اتصال پایین‌رونده) ساده	۷۰	ب - انتقال به وسیله‌ی جابه‌جایی
۹۸	الف - لگاتوی عادی	۷۰	ج - انتقال به وسیله‌ی پرش
۹۸	ب - لگاتوی ویژه	۷۰	۳- مناطق دسته‌ی ساز
۹۹	ج - لگاتوی تثبیت شده	۷۲	۴- انتقال‌های جزئی و مقایسه‌ی آن با انتقال کلی
۱۰۰	۳- لگاتوی ترکیبی	۷۳	۵- تقسیم‌بندی پوزیسیون‌ها
۱۰۱	۴- تریل‌ها	فصل ۹ / گام‌های دیاتونیک ماژور و مینور (شرحی بر کتاب تمرین شماره‌ی ۱)	۷۴
۱۰۲	۵- سایر تمرین‌ها، نکات و جزئیات	۷۴	۱- پیوند پوزیسیون‌ها
۱۰۴	فصل ۱۴ / تکنیک‌های دست چپ - بخش سوم	۷۶	۲- گروه‌بندی گام‌ها بر اساس انگشت‌گذاری‌های مشابه
۱۰۴	۱- انبساط‌ها و انقباض‌ها	۷۷	۳- تفکیک زاویه‌ی انگشتان
۱۰۴	• تمرینات انتخابی از کتاب تمرین شماره‌ی ۴	۷۷	۴- دلایل استفاده از این نوع انگشت‌گذاری
۱۰۸	۲- مکانیزم‌های نقطه‌ی کمکی	۷۹	۵- پیش‌نیازهایی برای تمرین گام‌ها
۱۱۴	فصل ۱۵ / بررسی کاربردی تئوری‌های مطرح شده	۸۰	فصل ۱۰ / تکنیک‌های صداگیری و ویراتو
		۸۰	۱- صداگیری و ساز و کارهای آن

فصل ۲

بازوی دست راست

۱- کارکرد

بازوی دست راست دو وظیفه مهم به عهده دارد که تشکیل یک واحد هماهنگ را می‌دهند. اگرچه در برخی مواقع به اقتضای شرایط، این دو عملکردی جداگانه دارند اما در کل، هیچ‌گاه نباید در کار همدیگر تداخل ایجاد کنند. اجرای این نقش دوگانه نیازمند به‌کارگیری ظرافت‌هایی است که ابتدا باید توسط گیتاریست درک شوند.

نخستین وظیفه‌ی بازوی راست، ایجاد نقطه‌ی تماس با ساز است که این امر سهم عمده‌ای در تثبیت گیتار دارد. بنابراین، هر قسمتی از دست که روی گیتار قرار می‌گیرد باید قادر به ثابت نگه داشتن ساز باشد.

کارکرد دوم این عضو مستقیماً به ارتباط آن با دست (مُچ تا نوک انگشتان) مربوط می‌شود. این ترکیب وابستگی بسیار زیادی به محل قرارگیری بازو روی ساز دارد و متعاقباً در صحت فعالیت انگشتان تأثیرگذار است. از آنجایی که برای اجرای تکنیک‌های گوناگون به جابه‌جایی دست راست در طول سیم‌ها نیاز داریم، نقطه‌ی تماس بازو و گیتار باید همواره قابلیت جابه‌جایی و تغییر داشته باشد. موقعیتی که در آن، دست صرفاً توسط بازو جابجا می‌شود، وضعیت منفعلانه و موقعیتی که در آن، دست در اجرای تکنیک‌ها (مثلاً تولید تغییرات دینامیکی رادیکال، افکت‌های کوبه‌ای و...) خود به کمک بازو می‌آید، موقعیت فعالانه دست نام دارد.

همان‌طور که در ابتدا نیز گفته شد، علی‌رغم وجود تفاوت میان این دو عملکرد، باید آن‌ها را واحدی برای اجرای حرکات مختلف دست دانست.

۲- نقطه‌ی تماس

در تکمیل توضیحات مرتبط با مجموعه‌ی وظایف دست راست، موارد دیگری را نیز در زیر بررسی می‌کنیم:

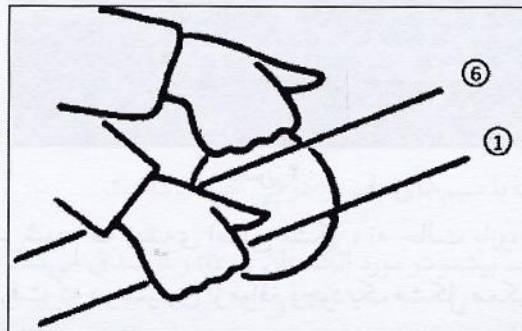
الف - برای پرهیز از سایش اتفاقی انگشتان با سیم‌ها و جلوگیری از کاهش کیفیت اصوات، انگشتان خود را همیشه به صورت عمود نسبت به سیم‌ها نگه دارید.

ب - دست خود را همواره آماده‌ی انجام جابه‌جایی‌ها نگه دارید تا مجبور به دراز کردن انگشتان برای ضربه زدن

به سیم‌ها بباسید. هر یک از انگشتان محدوده‌ی خاصی از اجرا دارند و با خروج از آن محدوده (مثلاً کشیدن انگشتان برای ضربه زدن) فعالیت آن‌ها تحت تأثیر قرار می‌گیرند.

در چه مواقعی می‌توان از حرکت انگشتان، حداکثر استفاده را برد؟ در درجه‌ی اول، مواقعی که انگشتان در موقعیت خود قرار داشته باشند و در درجه دوم، مواقعی که حرکات و ضربات صرف انگشتان کفایت کند. البته مورد دوم تماماً تحت تأثیر مورد اول قرار دارد؛ چراکه جایگذاری دقیق انگشتان در زمان ضربه زدن، وضعیت مناسب برای عدم تداخل با سیم‌های مجاور را تضمین می‌کند.

همان‌طور که در تصویر زیر می‌بینید، جایگذاری انگشتان به حرکات دست راست وابسته است. پس، دست باید به‌گونه‌ای قرار بگیرد که در زمان اجرای حرکات، خطوط بند انگشتان (نه اشتباهاً نوک آن‌ها) توانایی جابه‌جایی بین سیم‌های یک تا شش را داشته باشند (تصویر ۱).

تصویر ۱

مناسب‌ترین قسمت برای تماس دست راست با کناره‌ی بالایی گیتار، جایی میان آرنج و مِچ و بهترین ناحیه‌ی ساز برای قرار دادن ساعد، نقطه‌ای فرضی در بالای خرک (پل) ساز است. با انجام این کار، علاوه بر عمود نگه داشته شدن انگشتان نسبت به سیم‌ها، نیازی به جابه‌جایی دست نداریم. در صورت قرار گرفتن ساعد در پشت خرک (همانند تصویر ۲)، ضربات به صورت کج نواخته شده و انگشتان روی سیم‌ها سُرخوانند خورد. بنابراین از به‌وجود آمدن چنین حالتی جلوگیری کنید. یک بار دیگر به تصویر ۲ نگاه کنید. اگرچه در این حالت بازو شاید شرایط مساعدی را برای راحتی شانه فراهم کرده باشد، اما موقعیت انگشتان برای ضربه زدن به سیم‌ها نامناسب است؛ زیرا در آن احتمال تداخل ضربات انگشتان p و i با یکدیگر وجود دارد (تصویر ۳).

تصویر ۳

تصویر ۲

در زمان مواجهه با دو مشکل فوق (حالت صحیح شانه و زاویه غلط انگشتان و یا برعکس - تصاویر ۲ و ۳) مطمئن باشید که ایراد اصلی، نحوه‌ی جایگذاری ساز است. پس از تغییر وضعیت و تبدیل آن به حالت جدید - یعنی بالاتر آوردن دسته‌ی ساز و تنظیم آن با پای راست برای به‌وجود آوردن موقعیت مناسب‌تر - می‌توان سیم‌ها را مجدداً با زاویه‌ی اُریب انگشتان به صدا درآورد (تصویر ۴).

تصویر ۴

با انجام عمل فوق متوجه می‌شویم که ریشه‌ی اصلی مشکل، نه حالت بازو، بلکه جایگذاری غلط ساز بوده است. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که در بسیاری از مواقع وجود یک مشکل ممکن است تمامی ابعاد یک موضوع را تحت تأثیر قرار دهد. زمانی که یکی از فاکتورهای لازم برای انجام کاری را تغییر می‌دهیم، تمامی ابعاد آن تحت تأثیر قرار می‌گیرد. بنابراین برای جایگذاری صحیح دست راست جهت تأمین زاویه‌ی اُریب انگشتان نسبت به سیم‌ها باید به سه عنصر مهم توجه ویژه‌ای داشت:

- ۱- آن قسمت از ساعد که روی ساز قرار می‌گیرد.
- ۲- آن قسمت از گیتار که ساعد روی آن گذاشته می‌شود.
- ۳- درجه‌ی شیب گیتار.

این سه عنصر باید به‌گونه‌ای با یکدیگر ترکیب شوند که بهترین شرایط را برای گیتاریست فراهم کنند. جابه‌جایی‌های دست راست به سه قسم تقسیم می‌شوند که هر یک شرایط مطلوبی را برای آزادی عمل انگشتان (بدون نیاز به دراز کردن و کشیدن آن‌ها برای ضربه زدن به سیم‌ها) فراهم می‌آورند. دو روش اول، وضعیت‌هایی هستند که توسط تماس دست با ساز به‌وجود می‌آیند و به آن‌ها «وضعیت طبیعی» گفته می‌شود و روش سوم موردی است که در آن نقطه‌ی تماس، تغییر و یا حتی گاهی حذف می‌گردد.

وضعیت طبیعی

عبارت است از موقعیتی که در آن، از دست راست نه تنها به‌عنوان یک نقطه‌ی فعال در ایجاد تعادل، بلکه به‌عنوان یک فاکتور مهم در اجرای تکنیک‌های دست و انگشتان استفاده می‌شود. این دو ویژگی باید بدون تداخل

تصویر ۸

تصویر ۷

ج - جابجائی دست، نوع سوم

در این روش از جابه‌جایی هیچ نیازی به استفاده از نقطه‌ی تماس (که در فصل ۱ به آن اشاره شد) نیست و بازو به‌طور موقت و یا حتی دائم، نقش خود به‌عنوان نقطه‌ی تماس را رها می‌کند. در این مورد بازو، دست و انگشتان به‌صورت یک مجموعه‌ی هماهنگ عمل می‌کنند (بازو حالت دست و دست فرم انگشتان را شکل می‌دهد). همان‌طور که دیدید در دو نوع اول جابه‌جایی‌ها (که در آن‌ها از نقطه‌ی تماس دائم استفاده می‌شد و «وضعیت طبیعی» نام داشت) نقش دوگانه‌ی بازو یعنی مکانیزم و ظرفیت آن برای حفظ تعادل ساز، به‌عنوان یک واحد متحد عمل می‌کند. درحالی‌که در نوع سوم، تماس بازو با ساز متوقف و جابه‌جایی‌ها توسط انگشتان هدایت می‌شوند. از این روش می‌توان در موارد زیر استفاده کرد:

- ۱- مواقعی که در آن حرکت‌های دست راست از موقعیت طبیعی فراتر می‌روند (به‌عنوان مثال در زمان اجرای نت‌های هارمونیک روی فرت ۱۲ توسط دست راست و یا اجرای نزدیک به حرکت^۱ یا نزدیک به دسته^۲).
- ۲- مواقعی که بازو، خود به‌عنوان اصلی در اجرا تبدیل شده و از گونه‌های مختلف تکنیک تثبیت مفاصل^۳ استفاده می‌کند؛ مانند اجرای سطوح مختلف دینامیک (ضربات فورته‌سیمو)، آرتیکولاسیون‌ها (استکاتو)، افکت‌های کوبه‌ای (تانبور) طنین‌های متفاوت و افکت‌های صوتی موسیقی مدرن.

۴- حالت و طرز قرارگیری دست راست

برای اطمینان از صحت قرارگیری دست راست روی ساز لازم است تا ابتدا از هرگونه انقباض و تنش آن پرهیز شود. دست باید به‌شکل مقعر درآمده و خطوط بند انگشتان موازی با صفحه‌ی ساز باشند. با انجام این کار می‌توان با آزادی عمل، از نهایت گنجایش انگشتان (از لحاظ قوت، طنین و دقت ریتمیک) بهره برد.

پس از به‌وجود آوردن زاویه عمود در انگشتان نسبت به سیم‌ها، مسئله‌ی اول چگونگی بهره‌برداری حداکثری از انگشت *p* است. اگر ناخن انگشت *p* زیادی بلند باشد^۴، مجبوریم که موقعیت دست راست خود را تغییر داده و

1- Sul ponticello
2- Sulla tastiera

۳- در فصل سوم به معرفی این تکنیک خواهیم پرداخت.

۴- فصل ۴، قسمت ۴

اقدامات مؤثر **آبل کارلوارو** در زمینه نوازندگی، آهنگسازی و آموزش گیتار کلاسیک باعث شد تا نامش در زمره بزرگترین موسیقیدانان این ساز و در کنار اسامی مشهوری چون هکتور ویلاوبوس و آندرس سگوویا قرار بگیرد. در مقام یک آهنگساز، کارلوارو آثار متعددی را برای گیتار کلاسیک تصنیف کرد که از جمله مهمترین‌شان «پرلودوس آمریکانوس»، «فانتزی کنسرتو برای گیتار، سازهای زهی و کوبه‌ای»، «کنسرتو دلپلاتا» برای گیتار است. **کارلوارو** که در زمینه نوازندگی یک ویرتوز بود، کنسرت‌های متعددی را در سرتاسر دنیا برگزار و چندین آلبوم پرفروش را روانه بازار کرد. به‌عنوان یک مدرس، کارلوارو شاگردان متعددی را به دنیای گیتار کلاسیک معرفی کرده است. نوازندگان چیره‌دستی نظیر آوارو پیری، بالتزار بنیتز، ادواردو فرناندز و روبرتو اوسل از جمله شاگردان او بوده‌اند. وی که در این امر به معلمی دقیق و موشکاف شهرت داشت، تلاش‌های پرباری صرف تدوین متدی نوین در شیوه نوازندگی این ساز داشته است. حاصل زحمات وی در این خصوص تأسیس مراکز گوناگون آموزش علمی نوازندگی گیتار کلاسیک و تألیف کتب گوناگون تمرینی است که همگی توسط انتشارات‌های بزرگ و کوچک به چاپ رسیده‌اند.

